

Planul de îmbunătățire a serviciilor de gospodărie comună.

PARTEA II. GHID DE PROCESARE DATE

Autori: Anatol Bucatca, Tudor Golub, Andriy Kavun

Această Instrucțiune este elaborată în cadrul Proiectului MA IMPLIC – Proiect de implicare civică în guvernarea locală (Faza II, 2023-2027), finanțat de Agenția Elvețiană pentru Dezvoltare și Cooperare (SDC) și implementat de Skat Consulting Ltd. Conținutul documentului nu reflectă în mod neapărat viziunea partenerilor sus-menționați.

Chișinău, 2024

Cuprins

Abrevieri	3
Context general. Conținutul SIP. Importanța stabilirii corecte și transparente a tarifelor la serviciile de gospodărie comunală.....	4
Structura Planului de îmbunătățire a serviciilor de gospodărie comunală (SIP). Designul conținutului.....	8
Introducere.....	8
I. Tendințe de dezvoltare a serviciilor și soluțiile propuse.....	8
A. Managementul deșeurilor solide (MDS) / Salubritate:	8
B. Aprovizionare cu apă și canalizare / sanitație (AAC).....	13
C. Iluminat public stradal (IPS)	22
II. Autoevaluarea Serviciilor de Gospodărie Comunală.....	26
III. Viziunea de îmbunătățire a serviciilor de gospodărie comunală.....	27
IV. PLAN DE ACȚIUNI privind îmbunătățirea serviciilor de gospodărie comunală, 2024 - 2027	30
V. Managementul Riscurilor	32
VI. Planul de Monitorizare privind implementarea SIP.....	34
Anexa 1. Componenta Echipei de Inițiativă Comunitară /Gura Galbenei, <i>exemplu</i>	38
Întrebări frecvente (FAQ) despre stabilirea corectă și transparentă a tarifelor la SGC	38

Abrevieri

AAC / AAS	Alimentare cu apă și canalizare / Alimentare cu apă și sanitație
AAPL	Autoritate a administrației publice locale
APL	Administrație publică locală
CA	Consiliul de Administrație
CC	Comisia de Cenzori
CL	Consiliul Local
EIC	Echipa de inițiativă comunitară
FB	Facebook
GAL	Grup de acțiune locală
IP / IS	Iluminat public / Iluminat stradal
ÎM	Întreprinderea Municipală
MDS	Managementul deșeurilor solide
OS	Operator de servicii
SGC	Servicii de gospodărie comunală
SIP	Service Improvement Plan sau Planul de îmbunătățire a serviciilor de gospodărie comunală
SP	Servicii publice

Context general. Conținutul SIP. Importanța stabilirii corecte și transparente a tarifelor la serviciile de gospodărie comunală

Planul de îmbunătățire al Serviciilor de gospodărie comunală. Partea II. Ghid de procesare date reprezintă continuarea expunerii logice a procesului de elaborare a SIP.

Dacă în *Partea I. Ghidul de proces al utilizatorului* a fost descrisă pas cu pas metodologia procesului de documentare asupra componentelor SIP, atunci în *Partea II* este nemijlocit descrisă metodologia de procesare a datelor și informațiilor colectate anterior și elaborarea produsului final Planul de îmbunătățire al Serviciilor de gospodărie comunală (SIP).

Ca și structură, pe lângă Introducere și Anexe, SIP conține 6 capitole de bază:

Introducere

- I. Tendințe de dezvoltare a serviciilor și soluțiile propuse
- II. Autoevaluarea serviciului de gospodărie comunală
- III. Viziunea de îmbunătățire a serviciilor de gospodărie comunală
- IV. Plan de acțiuni privind îmbunătățirea serviciilor de gospodărie comunală, anii 2024 – 2027
- V. Managementul Riscurilor
- VI. Planul de Monitorizare privind implementarea SIP

Anexe

CONȚINUTUL PLANULUI DE ÎMBUNĂȚIRE A SERVICIILOR

ANALIZA STATUS QUO-ULUI FURNIZĂRII SERVICIILOR

- Cartografierea părților interesate
- Sondaj privind percepția cetățenilor
- Autoevaluarea serviciului comunal

SOLUȚIA

- Infrastructură
- Performanța operatorului de servicii
- Relațiile cu consumatorii
- Cadrul de reglementare

VIZIUNEA

- Concretă
- Realistă
- Acceptată de toți

PLAN DE ACȚIUNE

- Activități
- Resurse
- Repartizarea rolurilor

MONITORIZARE + EVALUARE

- Colectarea de informații
- Comunicarea rezultatelor și progresului
- Publicarea evaluării

De asemenea, dorim să insistăm pe importanța **stabilirii corecte și transparente a tarifelor la serviciile de gospodărie comunală**¹ care implică o serie de factori care sunt analizați pentru a asigura o balanță între costurile furnizării acestor servicii și capacitatea de plată a consumatorilor. Factorii care trebuie luați în considerare la stabilirea tarifelor sunt:

1. Costurile operaționale:

- **Costurile de producție și furnizare:** Acestea includ cheltuielile cu energia, apa, materialele și forța de muncă necesare pentru furnizarea serviciilor.
- **Întreținere și reparații:** Sumele necesare pentru menținerea infrastructurii existente (de exemplu, rețele de apă și canalizare, stații de pompare, piloni ș.a.) în stare bună de funcționare.
- **Investiții în infrastructură:** Fonduri destinate modernizării și extinderii rețelelor și facilităților pentru a îmbunătăți calitatea și acoperirea serviciilor.

2. Costurile administrative:

- Cheltuieli legate de administrarea serviciilor, inclusiv salarizarea personalului administrativ, costuri cu birourile și echipamentele necesare pentru gestionarea eficientă a serviciilor.

3. Costurile financiare:

- Dobânzi și rambursări pentru împrumuturile contractate pentru investiții în infrastructură.
- Taxe și impozite aplicate asupra furnizorilor de servicii.

4. Reglementările legale și normative:

- Cerințele impuse de autorități în ceea ce privește calitatea serviciilor și standardele de mediu.
- Tarifele trebuie să fie aprobate de autoritățile locale sau de reglementare, asigurându-se că sunt justificate și echitabile.

5. Consumul și cererea:

- Analiza consumului de servicii de gospodărie comunală (de exemplu, consumul de apă și energie, combustibil) pentru a stabili tarife care reflectă utilizarea reală.
- Proiecții ale cererii viitoare, care pot influența planificarea tarifelor.

6. Capacitatea de plată a consumatorilor:

- Evaluarea veniturilor și capacității de plată a populației pentru a asigura că tarifele sunt accesibile și nu generează povara financiară excesivă.

7. Subvenții și ajutoare:

- Analizarea politicilor de subvenționare pentru a sprijini consumatorii vulnerabili și a menține tarifele la un nivel accesibil pentru toată lumea.

8. Eficiența și sustenabilitatea:

- Implementarea de măsuri pentru a crește eficiența energetică și a resurselor, ceea ce poate duce la reducerea costurilor pe termen lung.
- Promovarea utilizării durabile a resurselor și a tehnologiilor ecologice.

Explicarea acestor factori în mod clar și transparent ajută la construirea încrederii în rândul consumatorilor și la înțelegerea motivelor din spatele tarifelor aplicate. Este important să se comunice că stabilirea tarifelor este un proces complex care încearcă să echilibreze multiple aspecte economice, sociale și de mediu.

Totodată, stabilirea corectă și transparentă a tarifelor la serviciile de gospodărie comunală este esențială pentru mai multe motive cheie, precum:

1. Echitatea și accesibilitatea

- **Evitarea supraîncărcării financiare:** Tarifele corecte și transparente asigură că utilizatorii plătesc prețuri juste, evitând supraîncărcarea financiară a gospodăriilor, în special a celor vulnerabile.
- **Accesibilitate universală:** Tarifele rezonabile permit accesul tuturor cetățenilor la servicii esențiale, cum ar fi apă potabilă, energie și canalizare, asigurând echitate socială.

2. Sustenabilitatea financiară a furnizorilor

- **Acoperirea costurilor:** Tarifele stabilite corect asigură acoperirea costurilor de operare, întreținere și investiții, menținând viabilitatea financiară a furnizorilor de servicii.
- **Investiții și modernizare:** Veniturile adecvate permit furnizorilor să investească în modernizarea infrastructurii și îmbunătățirea calității serviciilor.

3. Transparență și încredere publică

- **Creșterea încrederii:** Transparența în stabilirea tarifelor construiește încrederea consumatorilor în instituțiile publice și furnizorii de servicii, reducând suspiciunile de corupție sau gestionare ineficientă.
- **Implicarea comunității:** Consultările publice și comunicarea deschisă implică cetățenii în procesul decizional, promovând un sentiment de implicare și responsabilitate comună.

4. Responsabilitate și eficiență

- **Responsabilitate financiară:** Tarifele corecte stimulează furnizorii să fie responsabili și eficienți în gestionarea resurselor și furnizarea serviciilor.
- **Stimularea economiei:** O gestionare eficientă a tarifelor poate stimula eficiența energetică și reducerea risipei, contribuind la o utilizare mai sustenabilă a resurselor.

5. Conformitate cu reglementările legale

- **Respectarea legilor și reglementărilor:** Stabilirea tarifelor în conformitate cu reglementările legale asigură conformitatea și evitarea sancțiunilor.
- **Standardele de calitate:** Respectarea cerințelor de calitate și mediu impuse de legislația națională și internațională este facilitată prin stabilirea corectă a tarifelor.

6. Prevenirea și reducerea sărăciei energetice

- **Ajutor pentru gospodăriile vulnerabile:** Tarifele echitabile și politicile de subvenționare ajută gospodăriile cu venituri mici să-și permită accesul la servicii de bază fără a compromite alte necesități vitale.

7. Transparența în alocarea subvențiilor

- **Alocare eficientă a resurselor publice:** Transparența în tarificare permite o distribuție mai eficientă și echitabilă a subvențiilor, asigurând că acestea ajung la cei care au cea mai mare nevoie.

8. Promovarea dezvoltării durabile

- **Inovație și îmbunătățiri:** Veniturile adecvate permit investiții în tehnologii noi și eficiente, contribuind la dezvoltarea durabilă și la reducerea impactului asupra mediului.

Deci, stabilirea corectă și transparentă a tarifelor la serviciile de gospodărie comunală este esențială pentru a asigura accesibilitatea, echitatea, sustenabilitatea financiară a furnizorilor și pentru a construi încrederea publicului. Acest proces contribuie la responsabilitatea și eficiența în furnizarea serviciilor, respectarea reglementărilor legale și promovarea dezvoltării durabile.

Structura Planului de îmbunătățire a serviciilor de gospodărie comunală (SIP). Designul conținutului

Introducere

Partea Introductivă¹ va prezenta cadrul general în care este elaborat SIP și se va referi (dar nu se va limita) la următoarele elemente cheie:

- Ce este SIP & de ce l-am elaborat,
- Abordarea metodologică a proiectului "MĂ IMPLIC" (ce etape au succedat elaborarea SIP, rolul APL, EIC ș.a.),
- Descrierea generală a capitolelor SIP,
- Obiectivul (obiectivele) general & domeniul de intervenție a SIP pentru parteneriat,
- Existența și concordanța SIP cu Strategiile de dezvoltare locale, regionale, naționale, sectoriale ș.a.

I. Tendințe de dezvoltare a serviciilor și soluțiile propuse

În funcție de problemele (serviciile) prioritizate pentru intervenție, acest capitol poate avea 1-3 sub-capitole, spre exemplu: MDS, AAC, IP ș.a. Mai jos prezentăm conținutul recomandabil pentru aceste sub-capitole.

A. Managementul deșeurilor solide (MDS) / Salubritate:

1. Descrierea parteneriatului. Aspecte administrative și fizico-geografice.

Vor fi descrise succint, în maxim 1-2 pagini, APL-urile partenere, inclusiv satele componente ale comunelor din cadrul parteneriatului, amplasarea acestora, interconexiunea rutieră și distanțele între localități, suprafața satelor, precum și alte elemente relevante și specifice parteneriatului (exemplu: existența GAL-urilor, rezervații naturale etc.). Recomandabil e să fie plasat screenshot-ul hărții micro-regiunii.

¹ Volumul recomandabil – maxim 2 pagini; Font / caractere text – Calibri 12 sau Arial 11.

Soluții. Exemplu:

Oficializarea parteneriatului între Primăriile Albina, Lipoveni, Ivanovca Nouă și Gura Galbenei pentru implementarea Proiectului MĂ IMPLIC printr-un Acord de cooperare intercomunitară pentru crearea serviciului public de gestionare a deșeurilor și aprobarea acestuia de către cele 4 Consilii Locale.

2. Populația existentă & tendințe demografice.

Pentru a efectua o analiză obiectivă și a determina tendințele reale de evoluție demografică, e necesar să fie colectate aceleași date, conform itemilor uniformizați din toate APL-urile partenere. Intervalele optime de analiză recomandabile sunt de 10 ani (în mod ideal ar fi rezultatele recensămintelor 2014 vs 2024).

Tabelul *Populație și tendințe demografice* este parte componentă a Formularului *Profil comunitar* și este completat în cadrul procesului de cartografiere comunitară. *Exemplu:*

		Albina		Lipoveni		Ivanovca Nouă		Gura Galbenei		TOTAL
	Un.	2020	2021	2020	2021	2020	2021	2020	2021	2021
Nr. total al populației, inclusiv:	pers.	1841	1732	1868	1786	861	834	5002	4968	9320
Bărbați	%	743	712	838	802	345	337	2598	2533	4384
Femei		1098	1020	1029	984	516	497	2404	2435	4936
Distribuirea cf. vârstei:										
sub 18 ani	Pers.	266	234	227	205	156	121		726	1286
18-40 ani	Pers.	598	546	534	514	284	257		1140	3517
41-65 ani	Pers.	700	632	770	750	309	286		2052	3720
peste 65 ani	Pers.	277	320	337	317	112	170		1050	1857
Structura etnică:										
Mold./români	Pers.	1387	1330	96%	96%	858	831	4974	4944	
ucraineni	Pers.	402	374	2%	2%	1	1	18	14	
alte etnii	Pers.	32	28	2%	2%	2	2	10	10	
Nr. total de gosp. casnice	un.	816	672	756	756	318	318	2484	2373	4119
Mărimea medie a gosp.	Pers.	2,26	2,58	2,47	2,36	2,71	2,62	2,01	2,09	2,62
Migranți	Pers.	502	540	711	893	148	179	1400	1700	3312

3. Generarea & compoziția deșeurilor.

Vor fi listați pe fiecare localitate din cadrul parteneriatului *Generatorii de deșeuri. Exemplu:*

		Albina	Lipoveni	Ivanovca Nouă	Gura Galbenei	TOTAL
Populație	Pers.	1732: Albina – 746, Fetița – 303, Mereni – 683.	1786: Lipoveni – 1212, Munteni – 502, Schinoșica – 72.	834	4968	9320
Total Gospodării casnice	un.	672: Albina – 254, Fetița – 173, Mereni – 245.	756: Lipoveni – 498, Munteni – 204, Schinoșica – 54.	318	2373	4119
Gospodării casnice locuite	un.	640: Albina – 242, Fetița – 163, Mereni – 235.	685: Lipoveni – 436, Munteni – 198, Schinoșica – 51.	292	2214	3831
Instituții publice*	un.	17	17	6	14	54
Agenți economici**	un.	14	92	15	43	164

* *Instituții publice: Primărie, Gimnaziu/Liceu, Grădiniță de copii, Casă de cultură, Instituții Medicale, Oficiul Poștal, Bibliotecă Publică, Biserică / Instituții de cult ș.a.*

***Agenți economici: din domeniul agrar; unități comerciale, inclusiv agricole; de prestări servicii, farmacii, fermă avicolă, abator ș.a.*

De asemenea, în rezultatul efectuării analizei tipurilor și cantităților de deșeuri, pe teritoriul localităților vor fi estimate proporțiile anuale de deșeuri și estimată cantitatea acestora. *Exemplu:*

Tipuri de deșeuri	%
Plastic (reciclabil)	7
Sticlă (reciclabil)	2
Hârtie (reciclabil)	1
Resturi vegetale (compostabil) – vara, toamna	20
Animalier (compostabil)	10
Materiale de construcție	10
Menajer pentru evacuare	45
Altele (anvelope, metal etc)	5

Soluții. Exemplu:

- Colectarea separată a deșeurilor menajere de la fiecare gospodărie casnică în pubelă de 100-120 litri și min. 2 saci de gunoi (preferabil reutilizabili) pentru a colecta separat deșeurile reciclabile (plastic, sticlă ș.a.) și deșeurile reziduale direct de la sursă (la dorința și cu contribuția beneficiarilor pot fi colectate în pubele de gunoi de 100-120 litri).
- Colectarea separată a deșeurilor menajere direct de la Instituții publice și agenți economici, în cel puțin 2-3 pubele de gunoi de 120 litri (procurate de beneficiari), pentru a colecta separat deșeurile reciclabile (plastic, sticlă, ș.a.) și/sau în plase metalice de 1,6 m³ (pentru plastic), bunchere de metal de 1,5-2 m³ (pentru sticlă).
- Pentru evacuarea deșeurilor de construcție, biodegradabile/vegetale și alte tipuri de deșeuri ce depășesc volumul de 240 litri/gospodărie vor fi oferite servicii de evacuare suplimentară *contra-cost*.

4. Infrastructura existentă & serviciile de colectare, evacuare și depozitare a deșeurilor.

Vor fi descrise:

- Situația actuală în fiecare APL partener: cum este gestionat procesul de MDS, elemente ale colectării separate, existența OS, inclusiv pentru deșeuri reciclabile, căile de acces spre generatorii de deșeuri, campanii locale de educație ecologică ș.a.;
- Gunoiștile existente: de cine sunt autorizate, gestionate, amplasarea acestora, suprafața, grad de amenajare, grad de umplere, locuri neautorizate de depozitare, starea căilor de acces spre gunoiști.

Soluții. Exemplu:

- Semnarea și înregistrarea unui Acord/contract de comodat/utilizare/proprietate pentru terenul destinat depozitului de deșeuri menajere din s. Gura Galbenei între AAPL Gura Galbenei / ÎM „Tulumba Servicii” și „Carmez Processing” SRL.
- Achiziționarea unui tractor cu remorcă (110 c.p.), (tractor pentru compactare/buldoexcavatorul – în etapa 2 de achiziții); 1700 de pubele (800 – în etapa 2), 3800 (1600 în etapa 2) saci de gunoi (de dorit reutilizabili) pentru deșeurile reciclabile.
- Distribuire pubelelor și sacilor pe localități, reieșind din gradul actual de acoperire cu serviciu și obiectivul major stabilit (70% gospodării contractate)!!!
- Confecționarea suplimentară a 11 (deja sunt 13) plase de metal pentru colectarea plasticului și a 10 bunchere pentru colectarea sticlei.
- Distribuirea plaselor și buncherilor, inclusiv cele existente, pe primării: Gura Galbenei – 16 și 7; Albina și Lipoveni – câte 3 și 1, Ivanovca Nouă – 2 și 1.
- Amenajarea poligonului comun de deșeuri din s. Gura Galbenei pentru locuitorii satelor din Primăriile Gura Galbenei, Albina, Lipoveni și Ivanovca Nouă, prin:
 - Întocmirea și verificarea devizelor de cheltuieli.
 - Elaborarea și implementarea procedurilor de exploatare a poligonului (schemă de amplasare, completare, acces pe poligon ș.a.)
 - Amenajare platformă pentru deșeurile din construcție;
 - Exploatare platformă pentru deșeurile din biodegradabile;
- Punct control acces, paznic, 2 camere de supraveghere video

5. Organizarea instituțională a Serviciului de gestionare a deșeurilor / salubritate.

Vor fi descrise:

- Cadrul regulatoriu local: delegarea serviciilor, aprobarea regulamentelor locale ș.a.;
- Prezența Operatorilor de servicii (OS) în teritoriu;
- Descrierea OS: vechime, funcționabilitatea OS (actualizarea documentelor constitutive, CA, CC, administrator ș.a.), domenii de activitate, nr. de angajați, dotări tehnice și utilitare, beneficiari contractați (persoane fizice și juridice) ș.a.

Soluții. Exemplu:

- *Elaborarea / actualizarea și aprobarea cadrului regulator: Regulament Serviciu de gestionare a deșeurilor ș.a.*
- *Asigurarea bunei funcționări a Întreprinderii Municipale „Tulumba Servicii”, angajarea suplimentară (1 paznic la gunoște, 1 tractorist, 1 operator) și instruirea personalului*
- *AAPL își vor asuma responsabilitatea pentru dezvoltarea serviciului în fiecare primărie.*

6. Finanțarea Serviciului de gestionare a deșeurilor / salubritate.

Vor fi descrise:

- Reglementările locale,
- Taxe și tarife² aplicate,
- Modalități de plată,
- Rata de achitare a taxelor și tarifelor,
- Rentabilitatea Serviciului.

² Conform METODOLOGIEI privind calcularea tarifelor la unele servicii publice de gestionare a deșeurilor municipale, aprobate prin HG Nr. 881 din 14-12-2022 / https://www.legis.md/cautare/getResults?doc_id=135007&lang=ro.

Soluții. Exemplu:

- Elaborarea/Ajustarea în conformitate cu metodologia existentă în R. Moldova, consultarea cu părțile interesate /APL, cetățeni/ și Aprobarea prin deciziile Consiliilor locale a Tarifelor unice pentru prestarea serviciilor de colectare, transportare și depozitare a deșeurilor.
- Contractarea suplimentară a beneficiarilor – minim 1900 gospodării.
- Serviciul de gestionare a deșeurilor, prestat de ÎM „Tulumba Servicii”, va activa pe bază de autogestiune, veniturile fiind obținute din tarifele pentru prestarea serviciului de colectare, transportare și depozitare a deșeurilor, altor servicii prestate conform Regulamentelor de activitate.
- Cetățenii vor achita tariful pentru serviciul de colectare a deșeurilor, care va acoperi cheltuielile pentru prestarea serviciului și va asigura sustenabilitatea acestuia.
- La propunerea EIC, AAPL, persoanele de extremă vulnerabilitate vor fi scutite parțial de plata pentru servicii de către Consiliile locale.
- Inițial Plata pentru serviciile prestate (tarif) va fi efectuată la casieria ÎM, ulterior – și la Oficiile poștale din localități sau prin utilizarea altor modalități moderne de plată.

B. Aprovizionare cu apă și canalizare / sanitație (AAC)

1. Descrierea parteneriatului. Aspecte administrative și fizico-geografice³.
2. Populația existentă & tendințe demografice⁴.
3. Aspecte tehnico-operaționale
 - 3.1. Infrastructura Sistemului AA
 - 3.1.1. Sursele de apă.

Se vor descrie: sondele existente, captările de izvoare, aducțiunile regionale ș.a., exemplu:

Zona de captare	Statut	Anul cons tr.	Descriere	Debit		Cota	Zona de alimentare
				m3/h	m3/24 h	m	
Duruitoarea	Funcțională		5 izvoare captate, cu potențial de a mai capta 3	8,33	200	140 - 190.00	RAP W=4x50m3 750 gospodării (peste 30% din total)
Măcăroaia	În construcție		5 izvoare captate				Lipsă rezervor, Prevăzut inițial să asigure parțial zonele Dumeni și Fundătura: 450 gosp. (cc 1150 p.)

³ Conform modelului de la subpct. A.1.

⁴ Conform modelului de la subpct. A.2.

3.1.2. Rezervoarele de înmagazinare a apei

Se vor descrie: tipul de rezervor, starea tehnică, anul fabricației și punerii în funcțiune, capacitatea, amplasarea (inclusiv cota), alte caracteristici tehnice și de deservire.

**Fig. 7 Foto - Rezervor de apă nou și vechi
alimentat de la Sonda Nr. 90**

**Fig. 8 Foto - Rezervor de apă alimentat de la Sonda
Nr. 1288**

3.1.3. Stațiile de pompare

În cazul existenței acestora se vor descrie caracteristicile tehnice: amplasare, anul punerii în funcțiune, tipul utilajului, capacitatea de pompare, consum energie, deservirea tehnică ș.a.

3.1.4. Calitatea apei / Stațiile de tratare a apei

Vor fi prezentate cele mai recente Rapoarte de investigații de laborator asupra calității apei din sursele de apă, de exemplu:

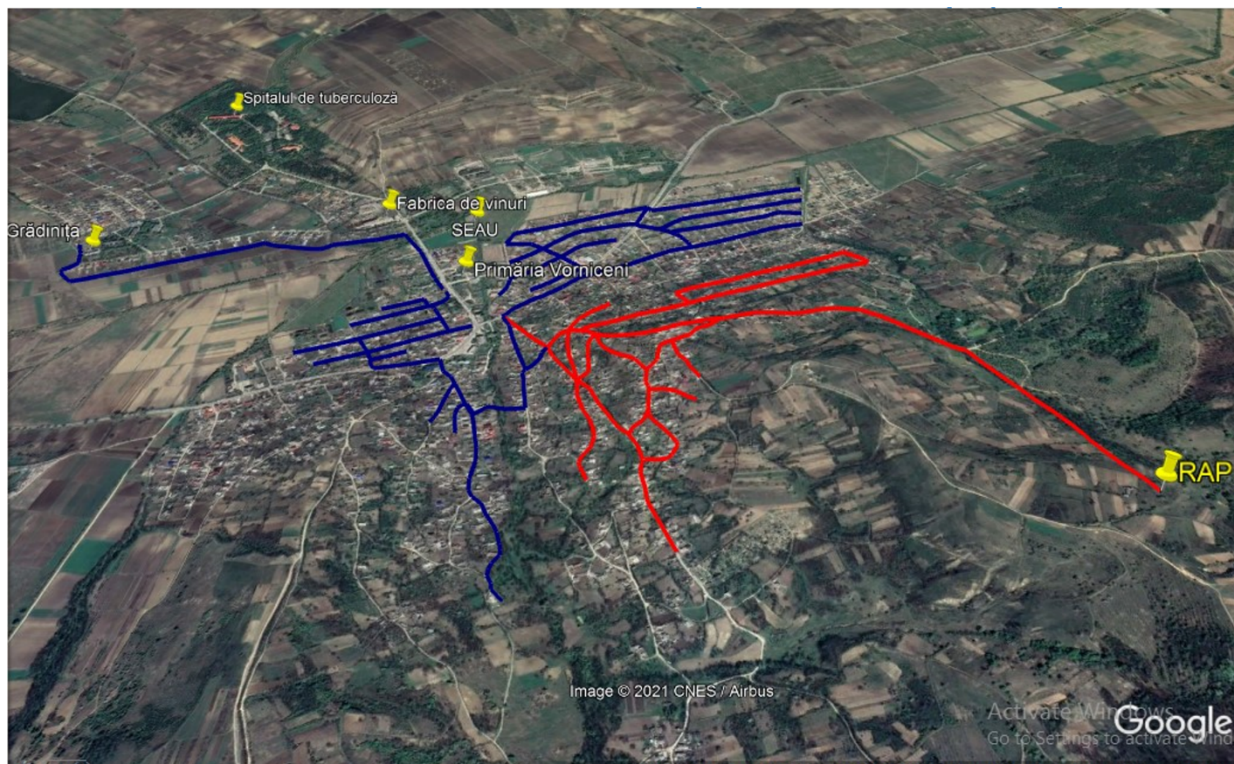
Sonda Nr. 1

- Oxidabilitatea - 12.2 mg O₂/l față de 5.0 mg O₂/l norma admisibilă;
- Amoniac - 10.9 mg/l față de 0.5 mg/l norma admisibilă;
- Cloruri - 700 mg/l față de 250 mg/l norma admisibilă;
- Fier – 1.04 mg/l față de 0.3 mg/l norma admisibilă;
- Reziduul uscat - 1746 mg/l față de 1500 mg/l norma admisibilă;

În cazul existenței Stațiilor de tratare a apei se vor descrie caracteristicile tehnice: amplasare, anul punerii în funcțiune, tipul utilajului, capacitatea, consum energie, deservirea tehnică ș.a.

3.1.5. Rețelele de aducțiune și de distribuție a apei

Se vor descrie rețelele sub următoarele aspecte: anul construcției, tipul materialului, diametre, lungime, noduri de distribuție, evidență și de gestionare, prezența hărților grafice și electronice ale rețelelor, beneficiari etc.

Rețele existente

Rețele spre extindere

Fig. Schema generală a sistemului de aprovizionare cu apă a s. Vorniceni

3.2. Infrastructura Sistemului de canalizare / sanitație

Pentru dezvoltarea conceptului infrastructurii sistemului de canalizare, care ar cuprinde colectarea, evacuarea și epurarea apelor uzate, considerând și sursele alternative de sanitație (instalații locale de sanitație de tip fose septice cu sistem de infiltrare în sol), se vor:

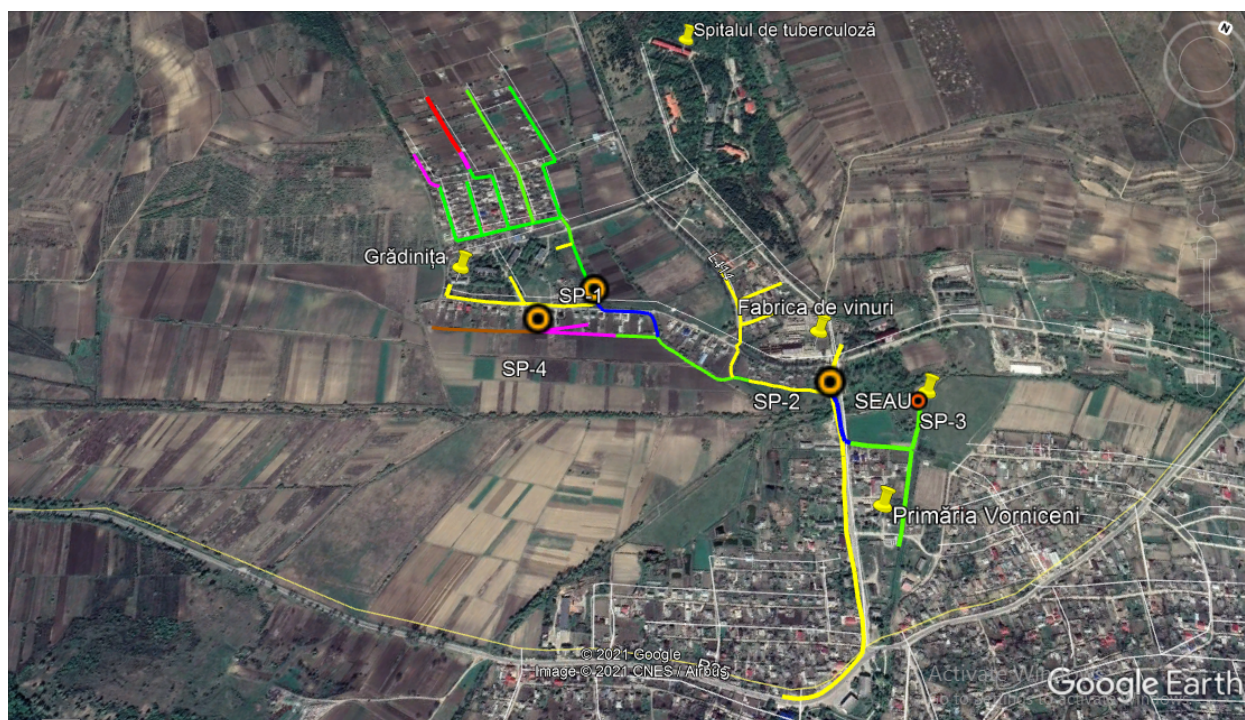
- Analiza gospodăriile din întreaga comună, considerând aspectele de dotare cu utilități tehnico-sanitare, consum de apă, amplasament și densitate a gospodăriilor, condițiile reliefului;
- Formula recomandări pentru elaborarea documentației de proiect tehnic pentru canalizare și/sau sanitație.

3.2.1. Rețele & rata de acoperire

În cazul rețelelor existente, se vor descrie sub următoarele aspecte: anul construcției, tipul materialului, diametre, lungime, noduri de gestionare, prezența hărților grafice și electronice ale rețelelor, beneficiari etc.

Fig. Schema de execuție a sistemului de canalizare a s. Vorniceni

- Rețele de canalizare proiectate și construite
- Rețele de canalizare proiectate și rămase neconstruite
- Rețele de canalizare proiectate și care urmează a fi construite
- Rețele de canalizare neproiectate dar care se recomandă a fi construite
- Rețele de canalizare sub presiune, proiectate și care urmează a fi construite
- Rețele de canalizare construite la prima etapă, pentru care se prevedea construcția SP-4

3.2.2. Stații de pompare & Stație de epurare a apelor uzate (SEAU)

În cazul existenței acestora se vor descrie caracteristicile tehnice: amplasare, anul punerii în funcțiune, tipul utilajului, capacitatea de pompare / epurare, consum energie, deservirea tehnică ș.a.

3.3. Organizarea instituțională a Serviciului de AAC:

- 3.3.1. Cadrul regulatorkiu local: delegarea serviciilor, aprobarea regulamentelor locale ș.a.
- 3.3.2. Prezența Operatorilor de servicii (OS) în teritoriu
- 3.3.3. Descrierea OS: vechime, funcționabilitatea OS (actualizarea documentelor constitutive, CA, CC, administrator ș.a.), domenii de activitate, nr. de angajați, dotări tehnice și utilitare, beneficiari contractați (persoane fizice și juridice) ș.a.

	Unități	2020	2021
Numări total de beneficiari/clienti SAA, inclusiv:	Unități	727	738
• gospodării • instituții publice • agenți economici		705	716
		5	5
		17	17
Evidența clienților (fizic/hârtie, electronic ...):		hârtie	hârtie
Tarif, inclusiv:	MDL/m3		
• de la 1 m3 până la 10 m3 • de la 10 m3 la 15 m3 • peste 15 m3		12	12
		20	20
		150	150
Rata de achitare (%)	%	49	50
Metode de achitare:	%		
• Direct către operator • Oficii bancare • Oficiu poștal • On-line • Alte		100	100
Bugetul operatorului de servicii, venituri, inclusiv:	MDL		
• Plăți din prestarea serviciilor • Suportul APL • Alte surse (granturi)		632 469[±]	323 747
		-	-
		-	-
Bugetul operatorului de servicii			
• Operare și mentenanță (electricitate, combustibil...) • Cheltuieli fixe (inclusiv salarii, аренда ...) • Lucrări de renovare (reparație, înlocuire...) • Echipamente (achiziții noi...)		200 983	70 090
		287 073	223 657
		118 967	29 000
		-	-
Personalul operatorului, inclusiv:	Persoane / total ÎM		
• Numărul total de personal • Numărul funcțiilor vacante		9	9
		0	0
Dotări:			
• 1 tractor pentru colectarea deșeurilor solide; • 1 greder pentru întreținerea drumurilor;			

*Sursa: date administrative, studiu de referință *au fost colectate datorii istorice pe anii anteriori*

3.4. Finanțarea Serviciului de AAC:

3.4.1. Reglementări locale. Tarife aplicate. Modalități de plată.

3.4.2. Rata de achitare a tarifelor. Rata de contorizare.

3.4.3. Consumul de apă: lunar & anual total; minim, mediu, maxim / gospodărie.

3.4.4. Rentabilitatea Serviciului.

4. Aspecte de îmbunătățiri

4.1. Recomandări de îmbunătățire asupra infrastructurii Sistemului **AA**, exemplu:

Prin urmare recomandăm de întreprins următoarele măsuri generale de optimizare și îmbunătățire a infrastructurii sistemului de aprovizionare cu apă:

1. Extinderea construcției zonelor de captare la “Duruitoarea” până la capacitatea minimă de 450 m³/zi cu perspectiva de viitor pentru acoperirea întregii localități;
2. Reamplasarea platformei existente RAP I (4x50 m³) de la cota 132.00 la 160.00 pentru asigurarea cu presiune a mai multor zone din localitate cu elaborarea documentației de proiect și de deviz, în rezultatul căreia (calculul hidraulic) se vor preciza cotele amplasării;
3. Proiectarea și construcția unei SP de la zona de captare “Duruitoarea” amplasată la cota 140.00 pentru pomparea apei la Platforma RAP I reamplasată la cota 160.00.
4. Proiectarea platformelor de înmagazinare a apei de la sursa de captare nou extinsă de la zona de captare “Duruitoarea”, inclusiv cu conducte de aducțiuni cu modificarea proiectului tehnic existent prin excluderea conductei de aducțiune cu nodurile cu reductoare de presiune (din documentația existentă de proiect).
5. Proiectarea și construcția unor conducte de aducțiune noi care vor asigura transportul apei captate de la sursa de captare nou extinsă de la zona de captare “Duruitoarea” până la platformele de înmagazinare a apei, care urmează a fi proiectate și construite, cu precizarea cotelor/locației de amplasare de către proiectant și APL.
6. Divizarea și interconectarea rețelelor de distribuție în două zone de presiune, cu prevederea golirii și aerisirii rețelelor.
7. Zonele de presiune propuse în varianta îmbunătățită vor acoperi:
 - Zona 1 de la cota 170-140.00 m
 - Zona 2 de la cota 140-80.00m.

Documentația de proiect și de deviz este necesar de a fi elaborată și actualizată în conformitate cu recomandările din raportul de evaluare și cerințele tehnice din caietul de sarcini, ulterior se va prezenta spre aprobare către reprezentanții Proiectului Mă Implic în format dwg, word și pdf;

După modificarea și actualizarea Documentației de Proiect, este necesar a fi prezentată „Fișa Coordonărilor” cu coordonarea proiectului de execuție de către toate instituțiile abilitate.

4.1.1. Platformele sondelor / zonelor de captare a apei, recomandări exemplu:

- Dimensionarea corespunzătoare a zonei sanitare de protecție (ZSP), conform cerințelor Agenției Naționale pentru Sănătate Publică (ZSP I, II și III) și prevederea unui regulament de desfășurare a activităților pentru a limita activitățile care ar putea provoca deteriorarea sau poluarea apelor subterane;
- Delimitarea, formarea și înregistrarea bunurilor imobile (terenuri) conform ZSP I (raza 50 m);
- Împrejmuirea terenului/ pe perimetrul zonei sanitare de protecție cu un gard metalic. De asemenea, pe perimetrul gardului montat, a se prevedea montarea pilonilor gardului corespunzător, inclusiv montarea a trei rânduri de sârmă ghimpată, pentru a exclude posibilitatea de acces neautorizat pentru oameni și animale în această zonă și, respectiv, de depozitare a deșeurilor în mod neautorizat;
- Pentru protecția zonei sursei de apă contra inundării cu apele pluviale (poluarea surselor de apă) din amonte (în partea de sus de sursa de apă captată) este necesar de a se prevedea o construcție specială (dig sau rigolă) de deviere a apelor pluviale;

4.1.2. Platformele rezervoarelor de înmagazinare a apei, recomandări exemplu:

- Asigurarea părții constructive a rezervoarelor de înmagazinare a apei prin următoarele cerințe minime:
 - Montarea rezervoarelor pe fundații corespunzătoare din beton armat;
 - Construcția camerei tehnologice în care se va prevedea conducte tehnologice, vanele de închidere și reglare, noduri apometrice, instalație de dezinfectare, cu ventilarea corespunzătoare (aspirație și refulare a aerului);
 - Etanșarea și izolarea hidrofugă a camerei tehnologice și a rezervoarelor;
 - Acoperirea cu pământ / termoizolarea rezervoarelor și a camerei tehnologice;
 - Asigurarea accesului în rezervor și în camera tehnică;
- Asigurarea golirii rezervoarelor de apă prin construcția unui cămin de golire sau cap în aval;
- Asigurarea spălării și dezinfectării sistemului de captare cel puțin de două ori pe an în perioada de exploatare;
- Pentru evidența consumului de apă este necesar de a prevedea noduri apometrice (contor de apă, filtru, vane/robineti, clapetă de unic sens) cu bypass.

4.1.3. Rețelele de distribuție a apei către consumatori, recomandări exemplu:

- Extinderea infrastructurii, a rețelilor de distribuție a apei, conform Fig. 5 Schema generală a sistemului de aprovizionare cu apă a s. Vorniceni;
- Asigurarea integrării (interconectării după caz) a tuturor rețelilor de distribuție a apei (extindere / pe zone de distribuție), care sunt construite în diferite etape, prin completarea proiectului tehnic cu cel puțin a unui calcul hidraulic pentru întreaga localitate, pentru stabilirea corectă a diametrelor conductelor, a valorilor pierderilor de sarcină la un consum dat, a loviturilor de berbec și apariția cavitației pentru a asigura rezultatele cele mai bune în exploatarea rețelilor de distribuție;
- Revizuirea posibilităților de integrare / alternare între ele în caz de avarii / mentenanță a tuturor rezervoarelor de înmagazinare a apei, pentru a putea aproviziona cu apă diferite zone din întreaga localitate;
- Pentru construcția căminelor pe rețelele de aprovizionare cu apă pot fi utilizate elemente prefabricate din beton armat cu elemente de îmbinare metalice, conform proiectului tehnic existent, sau utilizarea elementelor prefabricate din beton armat, conform EN1917 ATM 01/01/045:2013 (inele cu cep și buze);

4.2. Recomandări de îmbunătățire asupra infrastructurii de **canalizare** / sanitație, exemplu:

Proiectarea și realizarea etapizată a proiectului tehnic pentru sistemul de canalizare divizat în trei etape, considerând:

- **Etapa I și Etapa II** acoperă Leușeni satul nou, cu rețele de canalizare, două stații de pompare a apelor uzate și Stația de Epurare a Apelor Uzate (SEAU) care constă din două module cu capacitatea totală de 200 m³/zi
- **Etapa III** acoperă Leușeni satul vechi Nord, cu rețele de canalizare și o stație de pompare a apelor uzate până la SEAU.

Iar pentru Leușeni satul vechi Sud și s. Feteasca, din considerente tehnice și financiare, sunt recomandate soluții alternative de sanitație cu fose septice.

Descriere	Denumire obiect	Tip materiale, utilaje	Cantități	UM	Costuri estimate din Deviz de cheltuieli, MDL, TVA 0%
Etapa 1	Rețele de canalizare	PVC SN4 DN160mm PVC SN4 DN200mm PEHD SDR17 PN10 DN50 mm	4146 541 422	m m m	4'272'700
	Cămine de vizitare	Elemente din beton armat DN1000 mm	132	buc.	
	SEAU	Tip MBBR200 - 2 module cu capacitatea de epurare a apelor uzate 200 m³/zi (2 module x 100 m³/zi)	2	mod ule	5'710'440 lucrări de construcție + 2 Module SEAU
		AEE SEAU Rețele de alimentare cu energie electrică a SEAU			578'036
		Amenajare teritoriu SEAU			503'910
	TOTAL Etapa 1, inclusiv alte cheltuieli				11'185'460
	Etapa 2	Rețele de canalizare	PVC SN4 DN160mm	5610	m
PVC SN4 DN200mm			512	m	
PEHD SDR17 PN10 DN50 mm			335	m	
PEHD SDR17 PN10 DN75 mm			818.2	m	
Cămine de vizitare		Elemente din beton armat DN1000 mm DN1500 mm	179	buc. buc.	
			3		
SP-I		Stația de pompare a apelor uzate SP-I	1	buc.	270'590
		REC SP-I Rețele exterioare de canalizare pentru SP-I	1	buc.	294'650
		Amenajare teritoriu SP-I			93'300
		TOTAL SP-I			658'540
SP-II		Stația de pompare a apelor uzate SP-II	1	buc.	442'350
		REC SP-II Rețele exterioare de canalizare pentru SP-I	1	buc.	394'280
		Amenajare teritoriu SP-II	1	buc.	132'150
		TOTAL SP-II			968'780
TOTAL Etapa 2, inclusiv alte cheltuieli				8'343'890	

4.3. Recomandări de îmbunătățire asupra infrastructurii **Serviciului AAC**: organizare instituțională, reglementări locale, inclusiv tarife⁵. *Exemplu:*

Pentru a eficientiza prestarea serviciilor publice locale (inclusiv aprovizionare cu apă și sanitație) de către Operator și APL, recomandăm următoarele activități necesare a fi întreprinse:

- Delimitarea, formarea și înregistrarea bunurilor (terenuri și clădiri, ...), mijloacelor fixe (elementele sistemelor de aprovizionare cu apă și canalizare, ...) și utilaje
- Elaborarea Planului General de Îmbunătățire a infrastructurii Sistemelor de Aprovizionare cu Apă, Canalizare și Sanitație Locală (Schema generală cu măsurile de îmbunătățire a infrastructurii sistemelor);
- Crearea Întreprinderii Municipale, care va avea în gestiune Sistemele de Aprovizionare cu Apă și Canalizare cu toate Construcțiile și Instalațiile Inginerești, considerând principalele aspecte:
 - Instituționale, juridice, administrative;
 - Financiare, manageriale;
 - Socio-economice;
 - Tehnico-operationale;
 - Aspecte de mediu.
- Elaborarea Planului de Îmbunătățire a Serviciilor Publice Locale (serviciile de aprovizionare cu apă, canalizare, sanitație locală, salubritate, drumuri locale, spații verzi, etc) cu stabilirea activităților de îmbunătățire pe aspectele mai sus menționate;
- Revizuirea și ajustarea tarifelor (apă, canalizare, ...) pentru serviciile prestate, care ar cuprinde acoperirea tuturor cheltuielilor (producție, operaționale, remunerarea muncii, administrative, ...), inclusiv costurile de amortizare și de investiții pentru ulterioara extindere;

⁵ Recomandabil conform METODOLOGIILOR aprobate de ANRE: *Metodologia de determinare, aprobare și aplicare a tarifelor pentru serviciul public de alimentare cu apă, de canalizare și epurare a apelor uzate* / https://www.legis.md/cautare/getResults?doc_id=134929&lang=ro# / și *Metodologia privind aprobarea și aplicarea tarifelor la serviciile auxiliare prestate consumatorilor de către operatorii serviciului public de alimentare cu apă și de canalizare* / https://www.legis.md/cautare/getResults?doc_id=120593&lang=ro# /.

- Asigurarea personalului cu minimul necesar:
 - Organizarea Instruirilor periodice pe aspecte tehnice, financiare și Securitatea și Sănătatea Muncii (SSM);
 - Asigurarea cu oficiu și depozit dotate corespunzător;
 - Stabilirea fișelor de post pentru angajați cu elaborarea planului de activități și monitorizarea acestora;
 - Asigurarea cu echipamente personale de protecție;
 - Dotarea personalului implicat la exploatarea și întreținerea sistemelor cu instrumente, utilaje, echipamente tehnice și tehnică specializată;
- Evidența strictă a consumatorilor/abonaților pe categorii (persoane fizice, persoane juridice, instituții publice) și a consumului de apă (surse de apă, rezervoare de înmagazinare, consumatori), cu considerarea posibilității de aplicare a tarifelor diferențiate;
- Evidența financiară pe categorii de activități, cu stabilirea modalităților de gestionare și penalizare pentru diferite situații (rău-platnici, furturile intenționate de apă, deteriorarea nodurilor de evidență, ...);
- Motivarea adecvată a personalului pentru asigurarea bunei funcționări a serviciului și exploatarea corespunzătoare a sistemelor;
- Monitorizarea de către APL a eficienței și gradului de mulțumire a populației pentru serviciile prestate de către Operator prin verificările periodice (trimestriale, anuale) a rapoartelor de activități și a stării infrastructurii, bunuri, mijloace fixe și utilaje delegate în gestiune. În cazul înregistrării unei proaste gestionări a infrastructurii și serviciilor prestate a se prevedea posibilitatea de transmitere în gestiune către alt Operator local sau regional printr-un proces legal și transparent.

C. Iluminat public stradal (IPS)

1. Descrierea parteneriatului. Aspecte administrative și fizico-geografice⁶.
2. Populația existentă & tendințe demografice⁷.
3. Situația actuală a serviciului de IPS.

Se va analiza gradul actual de acoperire cu IPS și corespunderea acestuia cu normativele tehnice în vigoare. De asemenea, pentru a stabili corect sarcinile pentru elaborarea documentației de proiectare tehnică, se vor analiza aspectele de topografice, de amplasare a diverselor instituții, agenților economici, densitatea și amplasarea gospodăriilor, ulițelor etc. În plus, se va analiza starea căilor de circulație, care în zonele rurale ale republicii se caracterizează printr-un pachet mare de factori, care trebuie luați în evidență la etapa de proiectare a sistemului de iluminat rural. Printre ele:

- au carosabilul deteriorat, neîngrijit;
- lipsesc indicatoarele și marcajele;
- în multe sate lipsesc trotuarele;
- multe intersecții nedirijate, unde pot apărea în mod surprinzător tractoare, mașini și utilaje agricole, căruțe, animale nesupravegheate;
- pe timp de ploaie apare mazăga;
- frecvent apar în trafic: căruțe, tractoare cu sau fără remorcă, utilaje și mașini agricole, pietoni, unii chiar sub influența băuturilor alcoolice;
- pietonii folosesc partea carosabilă;

⁶ Conform modelului de la subpct. A.1.

⁷ Conform modelului de la subpct. A.2.

- la sfârșit de săptămâna: petreceri, nunti, botezuri, târguri etc. care se desfășoară, de regulă, pe partea carosabilă;
- prezenta pe carosabil a turmelor de animale;
- partea carosabilă îngustată de autovehicule, tractoare, remorci, utilaje agricole staționate, prin spatele cărora trec în fuga și fără să se asigure copii nesupravegheați;

Noaptea, toate aceste pericole sunt accentuate din cauza iluminatului public inexistent sau redus.

4. Infrastructura de IPS

Utilizarea corectă a iluminatului stradal ca instrument operativ oferă beneficii atât de natură economică, cât și socială, inclusiv: reducerea accidentelor nocturne, sporirea securității cetățenilor, facilitarea fluxului lin în trafic, dezvoltarea zonelor comerciale și utilizarea facilităților publice în timpul nopții.

Se vor propune soluții pe:

- Iluminatul rutier,
- Iluminatul pietonal,
- Iluminatul arhitectural,
- Iluminatul ornamental-festiv.

Se vor analiza diverse opțiuni pentru realizarea obiectivului major – un mediu mai sigur noaptea atât pietonilor, cât și conducătorilor auto.

Soluții. Exemplu:

SOLUȚIA 2 (dezvoltată de Consultantul Tehnic cu ajustările de includere a performanțelor lumino tehnice)			
Parametrii de calcul	Proiecte fără performante lumino tehnice si energetice (CT)	Proiecte cu performante lumino tehnice si energetice (CT)	Ponderea de economii
Cantitatea corpurilor de iluminat Cen	36 buc	36 buc	
Cantitatea corpurilor de iluminat Rez	260 buc	474 buc	
Puterea unitara W strada centrala	50 W	37 W	26,00%
Puterea unitara W străzi rezidențiale	50 W	15 W	70,00%

Puterea instalata kW total	14,80	8,44	42,96%
Ore de lucru per an	4000	4000	
Consum anual per iluminat public kWh/an	59200	33768	42,96%
Cost energie lei/kW	1,8	1,80	
Cost energie electrica lei/an	106560,00	60782,40	42,96%
Cost energie electrica lei/luna	8880,00	5065,20	42,96%
Cost exploatare post garanție lei/an	36000,00	0	
Garanție - ani	3	5	
Exploatare post garanție ani	2	0	
Cost exploatare in 5 an, lei	604800,00	303912,00	49,75%
Economii de consum kWh/an	0	25432	42,96%
Economii de cost exploatare lei/an	0	45777,60	42,96%
Economii de cost exploatare lei/5 ani	0	300888,00	49,75%

5. Determinarea metodei / mecanismului de mentenanță a sistemului de IPS.

Se va analiza situația actuală.

Se vor analiza diverse opțiuni, spre exemplu:

- Gestionarea directă de către APL,
- Crearea unui OS,
- Delegarea gestionării către ÎM,
- Delegarea gestionării către un OS regional ș.a.

Vor fi agreate *Soluții. Exemplu:*

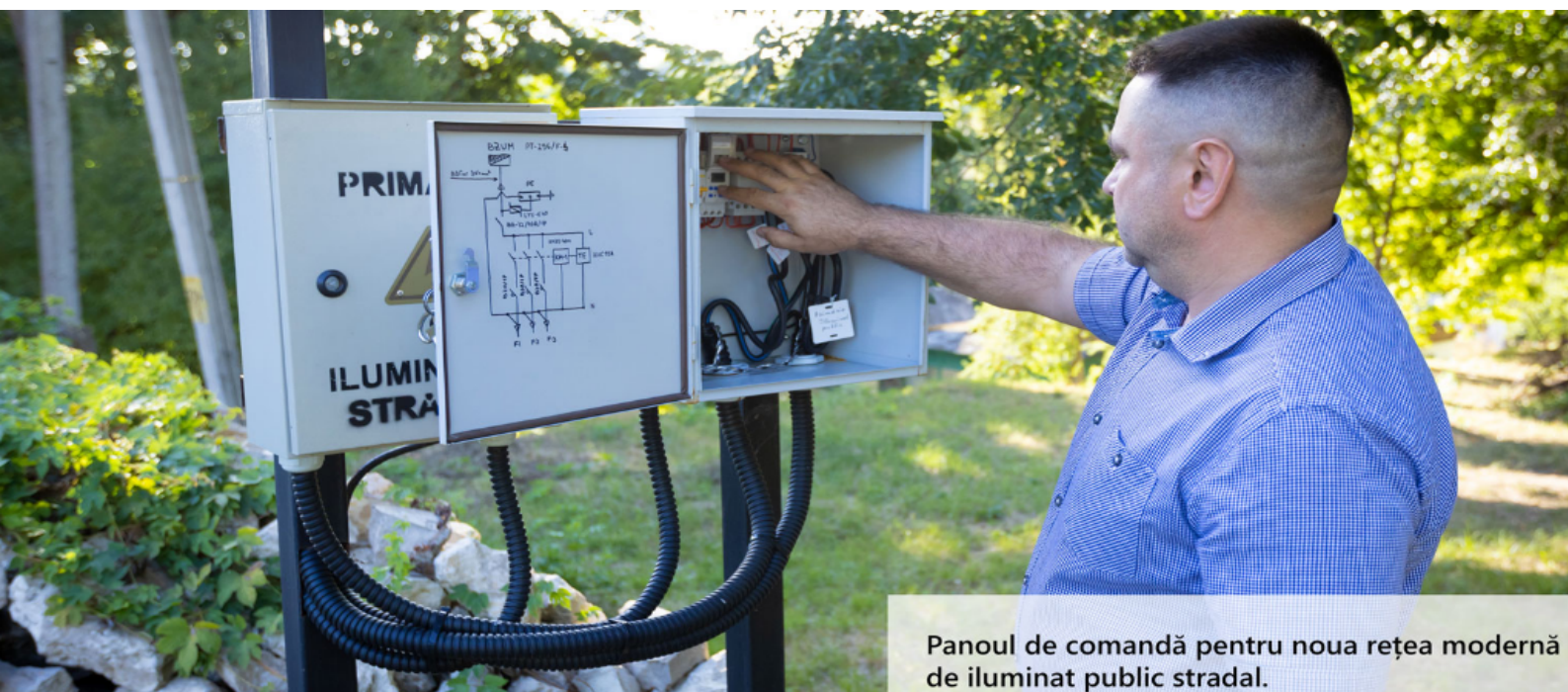
Ținând cont de aceste condiții, cea mai realistă și optimă opțiune este opțiunea 1 – gestionarea serviciului de către primăria satului Nișcani.

6. Organizarea procesului de prestare și finanțare a Serviciului IPS. *Exemplu:*

La etapa inițială satul Nișcani va organiza procesul de prestare a serviciilor de iluminat stradal. Pentru asigurarea calității serviciului vor fi realizate următoarele activități:

- aprobarea regulamentului de organizare a serviciilor pe teritoriul primăriei Nișcani;
- angajarea unui specialist (eventual cu sarcini combinate) responsabil de operarea sistemului de iluminat public stradal;
- elaborarea și aprobarea prevederilor de operare și mentenanță a serviciului;
- semnarea unui contract de prestări servicii cu-n operator care are dreptul și capacitatea de a presta servicii pentru repararea și întreținerea sistemelor de iluminat public stradal.

Serviciul de iluminat public stradal va fi finanțat din bugetul local. Pentru a asigura finanțarea funcționării sistemului de iluminat stradal în anul 2022, consiliul local a decis să majoreze taxa pentru amenajarea teritoriului de la 3 lei de persoană pe an la 4 lei. Acest lucru va permite acumularea a circa 60 de mii de lei pentru funcționarea sistemului de iluminat public stradal. În plus, s-a decis alocarea a 100 de mii de lei din bugetul local pentru cofinanțarea lucrărilor.

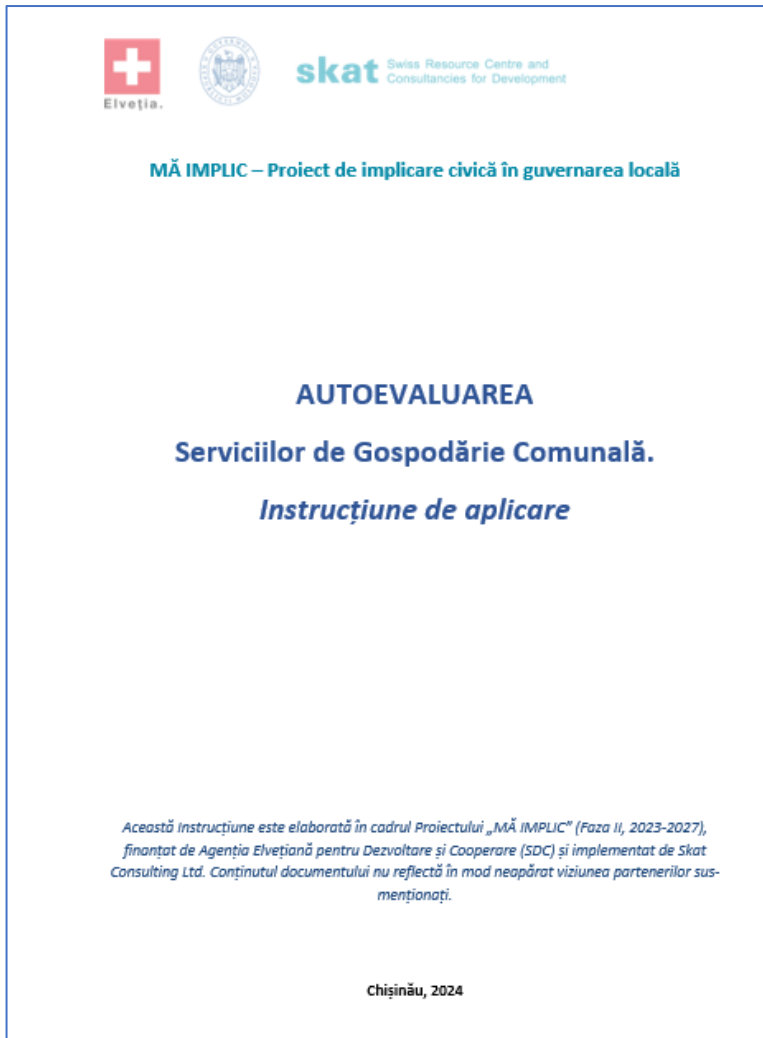
Panoul de comandă pentru noua rețea modernă de iluminat public stradal.

II. Autoevaluarea Serviciilor de Gospodărie Comunală

În capitolul II vor fi expuse, cu comentariile și analizele de rigoare, 5 tabele distincte:

- Tabelul 1.1. Indicatorii de eficiență AAS;
- Tabelul 1.2. Indicatorii de eficiență MDS;
- Tabelul 1.3. Indicatorii de eficiență IPS – iluminat stradal;
- Tabelul 2. Evaluarea stării și determinarea priorității componentelor de gestiune;
- Tabelul 3. Măsuri de îmbunătățire a componentelor de gestiune.

Conținutul amănunțit și metodologia realizării Autoevaluării SGC este descrisă în *Instrucțiunea de aplicare a Autoevaluării Serviciilor de Gospodărie Comunală*.

III. Viziunea de îmbunătățire a serviciilor de gospodărie comunală

În terminologia SIP, utilizarea conceptului **Viziune** (*Obiectivul general*) descrie un enunț general care vizează descrierea situației dorite a fi realizate la finalul implementării parteneriatului cu Proiectul "MĂ IMPLIC", în conformitate cu Acordul de Grant. Obiectivul general, cu privire la ceea ce își propune să realizeze proiectul, creează cadrul de referință pentru întregul parteneriat. Este recomandabil ca în formularea obiectivului general să fie obligatoriu cel puțin un indicator de performanță, care dă imaginea măsurii în care obiectivul urmează să fie atins.

Spre exemplu: "Până în anul 2026, 100% din locuitorii Primăriilor Gura Galbenei, Albina, Lipoveni și Ivanovca Nouă vor avea acces la servicii eficiente și durabile de gestionare a deșeurilor, ce vor asigura colectarea selectivă a acestora, consumatori responsabili și satisfăcuți de calitatea serviciilor prestate, formarea transparentă și echitabilă a prețurilor pentru servicii, promovarea unor comunități implicate și curate".

Totodată, în capitolul III. Viziunea de îmbunătățire a serviciilor de gospodărie comunală, dat fiind faptul că, pe parcursul activităților de identificare a tendințelor de dezvoltare și de stabilire a soluțiilor pentru îmbunătățire a calității și durabilității furnizării SGC, pentru implementarea proiectului APL-urile partenere, OS și Echipa de Inițiativă Comunitară (EIC) vor formula **Obiectivele pe termen scurt**. Acestea, de asemenea, descriu enunțuri precise cu privire la ceea ce își propune să realizeze proiectul. Obiectivele pe termen scurt sunt rezultatul unui efort de operaționalizare a obiectivului general. Ca și în cazul obiectivului general, încercați să cuantificați obiectivele imediate prin intermediul unor indicatori relevanți.

Spre exemplu:

- Îmbunătățirea cadrelor regulatorii, inclusiv Acord de asociere intercomunitară, Regulament de activitate, aprobarea tarifului ș.a.;
- Dezvoltarea unui operator unic de servicii– Întreprinderea Municipală (ÎM) „Tulumba Servicii”;
- Angajarea suplimentară (1 tractorist, 1 operator, 1 paznic la gunoște) și instruirea personalului;
- Achiziționarea unui tractor cu încărcător frontal și remorcă (110 c.p.), (tractor pentru compactare/ buldoexcavatorul – în etapa 2 de achiziții); 1200 de pubele (200 sunt), 2800 saci de gunoi (de dorit reutilizabili) pentru deșeurile reciclabile.;
- Confecționarea suplimentară a 11 plase de metal pentru colectarea plasticului și a 10 buncare pentru colectarea sticlei.
- Amenajarea poligonului comun de deșeur din s. Gura Galbenei pentru locuitorii satelor din Primăriile Gura Galbenei, Albina, Lipoveni și Ivanovca Nouă, prin:
 - Întocmirea și verificarea devizelor de cheltuieli.
 - Elaborarea și implementarea procedurilor de exploatare a poligonului (schemă de amplasare, completare, acces pe poligon ș.a.)
 - Amenajare platformă pentru deșeurile din construcție;
 - Exploatare platformă pentru deșeurile din biodegradabile;
 - Punct control acces, paznic, cameră de supraveghere video.
- Evacuarea separată din localitățile partenere și stocarea temporară a deșeurilor reciclabile la depozitul din s. Gura Galbenei.
- Colectarea separată a deșeurilor menajere de la fiecare gospodărie casnică în pubelă de 100-120 litri și min. 2 saci de gunoi (preferabil reutilizabili) pentru a colecta separat deșeurile reciclabile (plastic, sticlă ș.a.) și deșeurile reziduale direct de la sursă (la dorința și cu contribuția beneficiarilor pot fi colectate în pubele de gunoi de 100-120 litri).

- *Colectarea separată a deșeurilor menajere direct de la Instituții publice și agenți economici, în cel puțin 2-3 pubele de gunoi de 120 litri (procurate de beneficiari), pentru a colecta separat deșeurile reciclabile (plastic, sticlă, ș.a.) și/sau în plase metalice de 1,6 m³ (pentru plastic), bunchere de metal de 1,5-2 m³ (pentru sticlă).*
- *În scopul reducerii cantității de deșeuri APL, EIC și ÎM vor îndemna, încuraja și instrui populația, cu referire la sortarea gunoiului, amenajarea mini-platformelor pentru compostarea deșeurilor biodegradabile, vegetale. Concomitent se vor lichida gunoiștile necontrolate din comună.*
- *La etapa inițială, Plata pentru serviciile prestate (tarif) va fi efectuată la casieria ÎM, ulterior – și la Oficiile poștale din localități sau prin utilizarea altor modalități moderne de plată. Tarifele vor fi elaborate și aprobate în conformitate cu cadrul legal în vigoare.*
- *Desfășurarea unei ample campanii de informare și educare ecologică a localnicilor.”*

De asemenea, în capitolul III vor fi formulate **Obiectivele extinse**, care descriu scopurile largi, pe termen lung, sectoriale sau naționale la atingerea cărora proiectul este menit să-și aducă o contribuție. Obiectivele extinse descriu situația dorită, stadiul în care dorim să ajungă problema în urma derulării proiectului.

De exemplu:

- *”- până în 2026, 100% din populația parteneriatului are acces la servicii eficiente și durabile de gestionare a deșeurilor;*
- *până la 01.07.2026, minim 70% din gospodării locuite active din sate contractează servicii eficiente și durabile de gestionare a deșeurilor;*
- *se realizează sortarea și transportarea separată a deșeurilor;*
- *echipamentele speciale respectă reglementările și cerințele de siguranță pentru îndepărtarea deșeurilor solide;*
- *deșeurile menajere solide sunt îndepărtate cu regularitate, conform programului aprobat;*
- *sunt lichidate și recultivate poligoanele din satele Albina, Lipoveni, Ivanovca Nouă ș.a.;*
- *sunt lichidate toate gunoiștile neautorizate / locurile de depozitare neautorizate ale gunoiului;*
- *cantitatea de deșeuri generată pe cap de locuitor va fi redusă cu cel puțin 5%;*
- *- cel puțin 10% din deșeurile colectate vor fi trimise spre reciclare”.*

În plus, în același capitol III, în baza analizei produsele activității EIC privind identificarea tendințelor de dezvoltare a serviciului și rezultatelor Autoevaluării stării organizării serviciilor publice, pentru implementarea viziunii de dezvoltare a serviciului priorizat pentru intervenție vor fi stabilite **Sarcinile și Scopurile** care vizează îmbunătățirea / crearea SGC, spre exemplu serviciul de gestionare a deșeurilor solide.

Analiza și experiența au demonstrat că, pentru funcționarea durabilă a OS este necesar să se implementeze nu numai sarcinile legate de un singur SGC, ci și să se acorde atenție sporită creșterii potențialului de management și organizare al OS, precum și la preluarea gestionării și a altor servicii, în special cele conexe – MDS, Salubritate, Amenajarea teritoriului, dar și altele.

Exemplu:

Sarcina 1. Dezvoltarea unui furnizor eficient de servicii de gospodărie comunală – ÎM „Tulumba Servicii”

- Dezvoltarea capacității instituționale și a statutului juridic;
- Dezvoltarea organizațională și a personalului;
- Sustenabilitatea infrastructurii;
- Sustenabilitatea financiară;

Sarcina 2. Creșterea responsabilității și transparenței procesului de furnizare a serviciilor publice

- Îmbunătățirea relațiilor cu clienții;
- Introducerea mecanismelor de participare a publicului la procesele de formare, planificare, implementare a acțiunilor care vizează prestarea serviciilor publice;

Sarcina 3. Furnizarea de servicii de înaltă calitate pentru îndepărtarea deșeurilor solide

- Acoperirea întregului teritoriu al Primăriilor-partenere cu serviciul de evacuare al deșeurilor solide;
- Crearea unei baze de date a consumatorilor;
- Respectarea graficului de colectare și transportare a deșeurilor

Sarcina 4. Reducerea cantității de deșeuri care intră la poligon

- Activități de educare ecologică a populației pentru reducerea volumului de deșeuri, prin sortarea, colectarea separată, compostare etc.
- Colectarea și evacuarea separată a deșeurilor reciclabile
- Aplicarea practicilor care vizează reducerea cantității de deșeuri generate

Sarcina 5. Eliminarea eficientă și sigură a deșeurilor. Salubritatea și amenajarea teritoriului

- Îmbunătățirea depozitului de deșeuri
- Eliminarea gunoștilor neautorizate din teritoriu
- Menținerea curățeniei în teritoriu

Sarcina 6. Îmbunătățirea eficienței Serviciului de alimentare cu apă

- Asigurarea completitudinii Serviciului de alimentare cu apă
- Asigurarea reflectării corecte a rețelelor în evidență
- Evidența consumului. Reducerea pierderilor de apă.

Concluzionând, putem spune că misiunea oricărui proiect este aceea de a îndeplini o viziune, iar această viziune aparține întotdeauna clientului și trebuie să aibă la bază nevoile reale ale acestuia, identificate corect. De aceea, atunci când implementați un Plan/SIP, trebuie să vă asigurați că acesta a fost bine și corect definit, iar aceste aspecte trebuie validate cu beneficiarii proiectului. Astfel, veți crește șansele de succes ale proiectului pe care îl derulați și vă veți asigura că finalizarea cu succes a proiectului va determina și rezolvarea problemelor reale ale beneficiarilor.

Viziunea este despre viitor, reprezintă destinația spre care tindem. Ne ajută să avem o imagine clară a viitorului, care fiind stabilită în mod participativ îi inspiră pe oameni să contribuie la realizarea scopurilor și obiectivelor pe care ni le propunem.

IV. PLAN DE ACȚIUNI privind îmbunătățirea serviciilor de gospodărie comunală, 2024 - 2027

Planul de acțiuni este întocmit pentru a stabili Sarcinile și Scopurile, acțiunile specifice, cerințele pentru rezultatele acestora, termenele limită, responsabilii, precum și pentru a indica sursele de finanțare pentru aceste acțiuni. Planul de acțiuni va conține nu numai sarcini de îmbunătățire a practicii de furnizare a SGC priorizat pentru intervenție de către EIC, dar și sarcini care vizează îmbunătățirea și altor SGC, precum MDS, serviciile de salubritate, amenajare a teritoriului, alimentare cu apă & sanitație ș.a., și în mod special sarcini care vor contribui la creșterea eficienței operatorului de servicii sub aspect organizațional și managerial și creșterea responsabilității și transparenței procesului de furnizare a serviciilor publice.

Este recomandabil ca Planul de acțiuni să aibă următoarea structură, numărul de rânduri va fi suplimentat în funcție de complexitatea intervențiilor planificate⁸:

№ п/п	Sarcini & Scopuri	Activități	Anul de realizare	Responsabil	Sursa de finanțare	Suma aproximativă de finanțare, mii lei					Rezultate așteptate:
						Total	2024	2025	2026	2027	
1	Sarcina 1.										
1.1	Scopul 1.1	1.1.1									
		1.1.2									
		1.1.3									
1.2	Scopul 1.2	1.2.1									
		1.2.n									
2	Sarcina 2.										
2.1.	Scopul 2.1										
				TOTAL, inclusiv:							
				APL							
				OS							
				Populația							
				MĂ IMPLIC							

⁸ Activitățile care nu implică cheltuieli financiare sau care nu pot fi estimate în echivalent bănesc, vor fi notate cu *

Exemplu SIP:

**Plan de acțiuni privind îmbunătățirea și dezvoltarea serviciilor de gestionare a deșeurilor solide, de salubritate și amenajare a teritoriului pe teritoriul Primăriilor Gura Galbenei, Albina, Lipoveni și Ivanovca
Nouă pe parcursul anilor 2022-2024**

Abrevieri:

- **APL** - Administrația publică locală / Primăriile-partenere;
- **ÎM** – Întreprinderea Municipală „Tulumba Servicii”;
- **MĂ IMPLIC** – Proiect de implicare civică în guvernarea locală „MĂ IMPLIC”;
- **MDS** – managementul deșeurilor solide;

№ п/п	Sarcini	Activități	Data limită de realizare	Responsabil	Sursa de finanțare	Suma aproximativă de finanțare, mii lei				Rezultate așteptate:
						Total	2022	2023	2024	
1	Sarcina 1. Dezvoltarea unui furnizor eficient de servicii de gospodărie comunală – ÎM „Tulumba Servicii”									
1.1	Dezvoltarea capacității instituționale și a statutului juridic;	1.1.1 Aprobarea Acordului de asociere intercomunitară	2022	APL, EIC	APL	*	*			Serviciul de MDS în cadrul ÎM e dezvoltat, cadrul instituțional și regulatoriu de activitate este asigurat
		1.1.2 Asigurarea cadrului regulatoriu pentru gestionarea poligonului de deșeuri	2022	APL, EIC	APL, ÎM	*	*			
		1.1.3 Îmbunătățirea cadrului regulatoriu de funcționare a ÎM	2022	APL, EIC	APL	*	*			
		1.1.4 Autorizarea genurilor de activitate prestate de ÎM	2022	APL	APL	*	*			
		1.1.5 Stabilirea indicatorilor de eficiență pt ÎM	2022	APL, EIC	APL	*	*			

V. Managementul Riscurilor

Managementul riscurilor este procesul de identificare, analiza și soluționare la orice problemă care apare pe parcursul implementării unui proiect, pentru a-l ajuta să rămână pe drumul cel bun și să-și atingă obiectivul general.

Un **risc** reprezintă o problemă sau un obstacol care ar putea avea un impact potențial negativ asupra calendarului, performanței sau bugetului proiectului.

Gestionarea riscurilor poate avea semnificații diferite în funcție de natura proiectului. În cazul proiectelor la scară largă strategiile de gestionare a riscurilor constau într-o planificare detaliată pentru fiecare risc posibil, pentru a identifica metodele prin care impactul negativ poate fi atenuat, în cazul apariției unor probleme. În cazul nostru, gestionarea riscurilor poate consta în stabilirea de către EIC a unei liste de riscuri, clasificate în funcție de gradul de prioritate (redus, mediu sau înalt).

Cea mai importantă parte în managementul riscurilor constă în întocmirea unei liste care să cuprindă toate obstacolele posibile. Riscurile cu care v-ați putea confrunta se pot încadra în aceste 5 categorii:

- **Risc strategic:** Riscurile strategice implică erorile de performanță sau de decizie, cum ar fi alegerea unui furnizor sau a unui software greșit pentru un proiect.
- **Risc operațional:** Riscurile operaționale sunt erori de proces sau abateri de la procedura stabilită, cum ar fi o planificare deficitară sau lipsa de comunicare între echipe, parteneri.
- **Risc financiar:** Riscul financiar poate implica diverse evenimente care cauzează o pierdere financiară, incluzând schimbări pe piață sau apariția unor noi concurenți.
- **Risc tehnic:** Riscul tehnic poate include orice element legat de tehnologia OS, cum ar fi o breșă de securitate, o pană de curent sau lipsa internetului.
- **Risc extern:** Riscurile externe sunt în afara controlului dumneavoastră, incluzând apariția unor dezastre naturale precum incendii, inundații sau cutremure.

Există și alte categorii de riscuri care trebuie luate în considerare în funcție de specificul activității vizate. De exemplu, dacă activați în sfera B2G⁹ atunci trebuie să luați în calcul și riscurile juridice. Dacă Dvs. comercializați un produs fizic trebuie să identificați și riscurile de producție etc.

Mediul de business nesigur și adesea riscant pune la încercare buna desfășurare a proiectelor. În această situație, **Matricea de monitorizare a Riscurilor**, denumită și Matricea Impact-Probabilitate, furnizează un cadru de decizie util în identificarea acelor riscuri asupra cărora este necesar să vă concentrați, asigurând eficiență în managementul riscurilor în proiectul Dvs.

În acest sens, soluțiile de management al riscurilor fac două lucruri: Vă protejează împotriva evenimentelor nocive și creează oportunități pentru îmbunătățirea performanțelor. Un bun management al riscurilor contribuie la asigurarea continuității activității, asigurându-se că puteți onora obligațiile față de clienți, furnizori și angajați.

⁹ furnizări de bunuri și/sau servicii pentru diverse instituții guvernamentale

Structura recomandabilă a Matricii de monitorizare a Riscurilor

Risc	Analiza impactului	Probabilitatea: Redusă (<25%) / Medie (25-75%) / Înaltă (>75%)	Analiza situației	Activități de reducere a riscului

Exemplu:

Risc	Analiza impactului	Probabilitatea R / M / Î	Analiza situației	Activități de reducere a riscului
Insuficiența resurselor financiare	Impact înalt. Nu vor putea fi realizate obiectivele proiectului	Î	Resurse financiare insuficiente în bugetele primăriilor Logănești și Stolniceni pentru a co-finanța proiectul (dacă se mai târăgănează cu implementarea). Unii beneficiari nu vor dori să contribuie / nu vor avea finanțe	Alocarea finanțelor prin decizia CL. Cooptarea altor parteneri: CR Hâncești, agenți economici ș.a. Redistribuirea cotelor de co-finanțare.
Creșterea prețurilor	Impact înalt. Lucrările de construcție și achizițiile de bunuri pot întârzia.	M	În ultimul timp e o tendință stabilă de creștere a prețurilor la materiale de construcție și carburanți	Planificarea de alternative pt a reduce impactul: Elaborarea unui deviz / buget realist – cu estimarea costurilor la zi. Studiul minuțios al pieței de produse și servicii. Co-finanțarea suplimentară din partea APL
Rezistența și inconstiența unor beneficiari	Impact redus.	R	Unii se pot opune amenajării poligonului comun pt 2 Primării. Unii nu vor sorta deșeurile, nu vor dori să contracteze serviciul.	Monitorizarea proceselor. Activități de informare și conștientizare.
ÎM nefuncțională	Impact mediu. Imposibilitatea de a presta servicii de calitate.	M	Nu este identificat administratorul și personalul ÎM. Nu e clară calitatea documentației reglatorie a ÎM	Monitorizarea regulată. Revizuirea și completarea cadrului reglatoriu de CL. Anunțarea concursurilor pentru recrutarea personalului. Instruirea personalului

VI. Planul de Monitorizare privind implementarea SIP

Procesul de monitorizare privind implementarea Planului de îmbunătățire a SGC

Monitorizarea reprezintă o analiză regulată a activităților stabilite în Planul de îmbunătățire a serviciilor de gospodărie comunală pentru anii 2024-2027. Scopul monitorizării este evaluarea trimestrială a progresului, verificarea actualității și exactității acțiunilor planificate, precum și formularea recomandărilor pentru îmbunătățirea progresului de implementare a Planului de îmbunătățire a serviciilor de gospodărie comunală.

Prin Deciziile Consiliilor Locale/ Dispozițiile Primarilor privind asigurarea implementării, monitorizării și raportării progreselor realizate conform Planului de îmbunătățire a serviciilor de gospodărie comunală pentru anii 2024-2027 vor fi stabilite persoane responsabile de monitorizare și raportare a acțiunilor. Planurile, precum și fișele de monitorizare privind implementarea acestora sunt publice și vor fi **publicate pe paginile web și/sau profilele oficiale de pe rețelele sociale** ale autorităților publice locale (Primarilor și/sau Primăriilor, Consiliile Locale) responsabile de implementarea planurilor.

Rezultatele monitorizării progresului vor fi prezentate public TRIMESTRIAL de către APL în cadrul ședințelor Consiliilor Locale/ Echipei de Inițiativă Comunitară și/sau a altor întruniri publice. Ședințele dedicate analizei activităților de îmbunătățire a serviciilor publice au loc trimestrial, în cadrul lor fiind audiate public progresele și dificultățile în implementarea acțiunilor scadente planificate conform Planului, a recomandărilor și completărilor. APL va publica un anunț privind desfășurarea ședinței privind monitorizarea rezultatelor implementării Planului pe pagina web a autorității respective, cu cel puțin 3 zile înainte de data fixată a ședinței. Membrii Consiliului Local, a Echipei de Inițiativă Comunitară, precum și alte părți interesate vor primi Fișa de monitorizare cu cel puțin 5 zile înainte de ziua ședinței.

În cadrul ședințelor de prezentare a progresului, va fi alocat timp pentru discuții, comentarii și dezbateri, oferind posibilitatea de intervenție și altor persoane invitate în ședințe în calitate de observatori/experti tehnici. Ședințele pentru raportarea progresului monitorizării se încheie cu agreearea prin consens a deciziilor corespunzătoare în vederea îmbunătățirii performanțelor în realizarea Planului, care vor fi stipulate în minuta/ procesul verbal al ședinței.

Fișa de monitorizare a Planului va fi completată TRIMESTRIAL de către APL, în baza informației colectate de la Operatorul de Servicii/ Întreprinderea Municipală, Populație și Echipa de Inițiativă Comunitară.

Întreprinderea Municipală urmează să prezinte în termenul solicitat de persoanele responsabile informația relevantă privind realizarea acțiunilor, atingerea indicatorilor, atragerea surselor de finanțare și implicarea cetățenilor. La fel, reprezentantul întreprinderii va participa, împreună cu Autoritatea Publică Locală, la prezentarea publică a rezultatelor monitorizării.

În scopul monitorizării progresului în implementarea Planului de acțiuni, se va completa **Fișa de monitorizare** care va conține și secțiunile privind **Gradul de realizare a activității** și **Rezultatele obținute**.

Sar-cini	Acti-vități	Anul	Respon-sabil	Sursa de finan-țare	Suma aproximativă de finanțare [mii MDL] / anul					Rezul-tate aștep-tate:	Gradul de realizare a activității	Rezul-tate obținute
					total	24	25	26	27			

Fișa de raportare permite atribuirea calificativelor DA / NU / PARȚIAL privind gradul de realizare al activităților. Iar în secțiunea Rezultate obținute permite detalierea textuală a acțiunilor realizate, a dificultăților întâmpinate și a recomandărilor (după caz).

În scopul evaluării performanței și impactului implementării Planului de Îmbunătățire a Serviciilor, Consiliile Locale vor analiza Indicatorii de performanță privind implementarea Planului de Îmbunătățire a Serviciilor.

Înainte de expirarea termenului de implementare a Planului de îmbunătățire a serviciilor de gospodărie comunală, **Consiliile Locale vor evalua gradul de implementare a planurilor de îmbunătățire a serviciilor în ponderea activităților planificate în raport cu data limită stabilită și va decide asupra oportunității de extindere a acestui termen** prin adoptarea unei decizii pentru ajustarea planului și/sau prelungirea termenului de implementare.

Indicatori de monitorizare privind implementare a Planului de îmbunătățire a SGC

Indicatorii sunt elemente care măsoară aspecte considerate esențiale pentru desfășurarea unui proiect. De regulă, ei au legătură directă cu obiectivele proiectului, cu modul de desfășurare a activităților, cu calendarul, resursele, cu grupul țintă și cu celelalte elemente ale unui proiect. Un indicator este o informație identificabilă, măsurabilă și ușor de înțeles. Un sistem de indicatori se construiește pornind de la identificarea informațiilor necesare pentru stabilirea nivelului de performanță al unui proiect.

În cadrul SIP vom utiliza 2 categorii de indicatori – calitativi și cantitativi. Indicatorii cantitativi măsoară rezultate numerice: parametri tehnici, financiari, ore de muncă etc. Indicatorii calitativi măsoară variabile nenumerice: opinii, gusturi etc. scalând aceste variabile nenumerice (de exemplu, vi se cere aprecierea unui serviciu sau produs pe o scară de la 1 la 10), dar și parametri calitativi de prestare a SGC (accesibilitate, contractare, responsabilitate, satisfacție ș.a.).

Nr	Indicatori	Sursa de date	Valori (la sfârșit de an calendaristic)			
			2024 ¹⁰	2025	2026	2027
	Calitativi					
	Cantitativi					

¹⁰ Valori la data elaborării SIP

Exemplu:

Indicatori de monitorizare privind implementarea Planului de îmbunătățire a serviciilor de gospodărie comună din parteneriatul Gura Galbenei – Albina – Lipoveni – Ivanovca Nouă

Nr d/o	Indicatori	Sursa de date	Valori (la sfârșit de an calendaristic)			
			2021	2022	2023	2024
	Calitativi					
1	Ponderea populației (gosp.) care are acces la serviciul de colectare separată a deșeurilor solide	APL, ÎM	0% (19,24%)	50%	70%	90%
2	Ponderea populației (gosp. locuite active/prezente) contractată de serviciul de evacuare a deșeurilor:	APL, ÎM	Total 737: GG - 490 L – 135 A - 112 IN - 0	Total - 1500 gosp.	Total - 2150 gosp.	Total - 2300 gosp.
3	Ponderea deșeurilor colectate separat care sunt supuse prelucrării ulterioare	APL, ÎM	0%	5%	10%	15%
4	Satisfacția populației față de calitatea serviciului oferit / MDS	Sondaj	13,6%	50%	75%	90%
5	Rata de achitare pentru serviciul de îndepărtare a deșeurilor solide	APL, ÎM	80%	90%	95%	99%
	Cantitativi					
1	Prestator de servicii publice	APL	1	1	1	1
2	Disponibilitatea unui transport specializat pentru transportul deșeurilor	ÎM	1	2	2	2

№ d/o	Indicatori	Sursa de date	Valori (la sfârșit de an calendaristic)			
			2021	2022	2023	2024
3	- saci individuali pentru colectarea deșeurilor, - Pubele - Plase pentru plastic, - Bunchere pentru sticlă	ÎM	0 737/900 13 0	3000 saci 1500 (120л) 20 6	4300 saci 2100 (120л) 24 10	4600 saci 2300 (120л) 26 12
4	Poligon amenajat pentru deșeuri menajere	ÎM	0	1	1	1
5	Depozit amenajat pentru depozitarea temporară a deșeurilor reciclabile	ÎM	0	1	1	1
6	Loc amenajat pentru deșeurile de construcție	APL	0	1	1	1
7	Loc amenajat pentru deșeurile biodegradabile	APL	0	1	1	1
8	Numărul de depozite, locuri neautorizate	APL, ÎM	7	4	0	0

Anexa 1. Componenta Echipei de Inițiativă Comunitară /Gura Galbenei, *exemplu*

Nr d/o	Nume, prenume	Ocupația	Responsabilități în cadrul EIC
1.		Primar s. Gura Galbenei	Lider EIC
2.		Primar comuna Lipoveni	Lider comunitar
3.		Primară comuna Albina	Lideră comunitară
4.		Primar s. Ivanovca Nouă	Lider comunitar
5.		Administrator ÎM	Responsabil tehnic
6.		Preot-paroh s. Albina	Lider comunitar
7.		Secretar –administrativ, sat. Gura Galbenei	Responsabilă de comunicare #1
8.		Bibliotecară, sat. Fetița	Responsabilă de comunicare #2
9.		Profesor, dr. Gimnaziu Gura Galbenei	Lider comunitar
10.		Antreprenoare, Lipoveni	Lideră în sector
11.		Agricultor, Albina	Reprezentant comunitatea Evangheliștilor
12.		Consilier local Gura Galbenei, 23 ani, preș ONG	Lider de tineret
13.		Bibliotecară Lipoveni	Responsabilă de comunicare #3
14.		Contabilă, Ivanovca Nouă	Lideră în sector
15.		Casnică, Albina	Lideră în sector
16.		Neangajat, Gura Galbenei	Lider în sector
17.		Pensionară, Lipoveni	Reprezentantă persoanelor cu nevoi speciale
18.		Educatoare sat Mereni	Lideră în sector
19.		Consilier Ivanovca Nouă	Reprezentant comunitatea romilor
20.		Antreprenoare, Gura Galbenei	Lideră în sector
21.		Șomer, Activist civic	Responsabil de monitorizare

Întrebări frecvente (FAQ) despre stabilirea corectă și transparentă a tarifelor la serviciile de gospodărie comunală

1. Ce sunt tarifele la serviciile de gospodărie comunală?

Tarifele la serviciile de gospodărie comunală sunt sumele pe care utilizatorii le plătesc pentru servicii publice esențiale, cum ar fi apă, canalizare, încălzire, colectarea deșeurilor și electricitate.

2. Cum sunt stabilite aceste tarife?

Tarifele sunt stabilite pe baza unei analize detaliate a costurilor necesare pentru furnizarea serviciilor. Aceasta include costurile operaționale, administrative, de întreținere și investiționale, precum și reglementările legale și cerințele de calitate.

3. Ce factori sunt luați în considerare la stabilirea tarifelor?

Principalii factori includ:

- Costurile operaționale (producție, întreținere, reparații)
- Costurile administrative (management, salarizare)
- Costurile financiare (dobânzi, rambursări de împrumuturi)
- Reglementările legale și normative
- Consumul și cererea
- Capacitatea de plată a consumatorilor
- Subvenții și ajutoare
- Eficiența și sustenabilitatea

4. Cine aprobă tarifele?

Tarifele sunt de obicei aprobate de autoritățile locale (Consiliul Local) sau de agențiile de reglementare specializate (ANRE), asigurându-se că acestea sunt corecte și justificate.

5. De ce variază tarifele de la o zonă la alta?

Diferențele în costurile locale de producție, infrastructura existentă, investițiile necesare și politicile de subvenționare pot duce la variații ale tarifelor între diferite regiuni sau localități.

6. Cum se asigură transparența în stabilirea tarifelor?

Transparența este asigurată prin:

- **Consultări publice:** Implicarea comunității și a utilizatorilor în procesul de stabilire a tarifelor.
- **Publicarea informațiilor:** Dezvăluirea detaliată a structurii costurilor și a modului în care sunt calculate tarifele.
- **Audituri și controale independente:** Verificarea periodică a costurilor și tarifelor de către organisme independente.

7. Ce se întâmplă dacă nu pot plăti tarifele?

În multe cazuri, există mecanisme de sprijin pentru consumatorii vulnerabili, cum ar fi subvenții sau ajutoare financiare, pentru a asigura accesul tuturor la serviciile esențiale.

8. Cum pot fi tarifele ajustate?

Tarifele pot fi ajustate periodic pentru a reflecta schimbările în costuri, inflația, investițiile necesare sau alte condiții economice. Orice ajustare trebuie să fie aprobată de autoritățile de reglementare și să fie justificată public.

9. Ce rol joacă eficiența energetică și sustenabilitatea în stabilirea tarifelor?

Promovarea eficienței energetice și a utilizării durabile a resurselor poate reduce costurile pe termen lung, contribuind la stabilirea unor tarife mai rezonabile și la protejarea mediului.

10. Cum pot consumatorii să-și exprime preocupările privind tarifele?

Consumatorii pot participa la consultările publice, pot contacta autoritățile de reglementare sau furnizorii de servicii și pot utiliza mecanismele de feedback disponibile pentru a-și exprima preocupările și sugestiile.

Aceste răspunsuri oferă o imagine de ansamblu asupra procesului de stabilire a tarifelor la SGC și subliniază importanța transparenței și corectitudinii în acest proces.

11. De ce tarifele trebuie să acopere costurile serviciilor de gospodărie comunală??

Acoperirea costurilor serviciilor de gospodărie comunală prin tarife este esențială pentru a asigura sustenabilitatea financiară, calitatea și fiabilitatea serviciilor, echitatea și responsabilitatea în utilizarea resurselor, conformitatea cu reglementările, suportul pentru dezvoltarea economică și protecția mediului. Tarifele adecvate contribuie la stabilitatea și predictibilitatea furnizării serviciilor, prevenind riscurile financiare și asigurând beneficii pe termen lung pentru comunitate.